

PRESOKADZAMI IPHONTTE PHIA KOAKA KANAKAIRE PAINHEKA

Kapha preso phia? Oopi preso pikitsinda?

Kadzokada pidzeenaka nadeewatsa phia **Juiz irhio likapakaro oo littathakaro Ihimawa phaka lipiirikanaliko katsa preso phia oo lhia pikitsinda**. Lhia watsa ittatha Ihimawa oo likapa phaka nainoetamiphaaka nhepakada nako preso phia oo pikitsinda. Lhia watsa ikaite kaphaaka littaitaka lhiepaka lhiehe lidzeekatanida lipanalikotsa oo kanakaika watsa lhiepaka presokadapanaliko.

Pikapa koaka watsa nhaa pittaitali:

1.

Nattathetakad aa nhaa ipresotakape

Lhiehe presodali littaita ñameka lhiepa nattathetakadaa ni. Ñamekada lioma lhiepaka littaita lhimakatsa. Ñamewatsa koamekaro lidzeenaka.

2.

Lipaperanaa lhia lidzeekatali

Naawatsa lirhio apaphe papera nakaitekaawa koawadaka presoni, nheette neeni lipitana lhiehe ipresotakadani nheette neepitana tsakhaa nhaaha ikapakape preso kani.

3.

Nakapaka koameka lidakiriko lhiehe presodali

Lhiehe presodali kanakai nadeekani tapeedapanaliko nakapakaro koameka pakapa lidakiriko nattatheeta kadzaamini nhaaha ipresotakapeni ima wadeeka policianai inoetakani nhepakadanakoni.

4.

Lithaita kaakoka linaini kaakodali likhete nhawakatsa

Lhiehe presodali littaita kaakopedaka liapidzani lhia kakoape likhete (advogado) nhaawakatsa nhaa dzamada, lipeedzattoa nadeekani Juiz irhio.

5.

Ikapakaperi koameka peemakaro matsia

Lhiehe presodali littaita lidzeenaka nainai nhaaha ikapakaperi newikinai nako (Assistencia social), nakaite karo lirhio koameka kanakai padzekataka peema karo matsia, nhemakaro koameka liemaka, pha matsiatsa lidakiriko nheette koaka kanakairi lirhio.

6.

Nadeeni Juiz irhio Ihimakaro nheette likapakaro lhia presodali

Pikaite nhema koameteka phia nheette pioma pianhe koaka nhaa nalhiolitsa nadzeekata pirhio

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikalhe Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa); Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

FAZENDO JUSTIÇA

KOAKA LITTAITALI LHIE PRESODALI

Presokada phia oo pikitsinda lidzeena watsa lirikoda lhiehe nakapakawa nheette nhattathakawa nhemawa phia. Kadzokadanakoni pikapa koaka pittaitali:

Littaita lhimakatsa maakotsa nattatha kadaani. ñame kanakai lhiepaka, ñame maatshikarok ani lima ñameka lhiepa.

Lhiehe presodali ñamedalitsa yema brasil liko, kanakai nawanaka nhaa ikapakape nanako nhaa kadzoperi (Polícia Federal). Lhiakadaani lhia ikarhakaitawa liemakawa iodza ou newikitsa kanakai tsaka naamaka nhaa ikapakape nanako nhaa kadzoperi. Lhiakadani ñamedalitsa ianhe himaka yalanawi iaako, kanaki watsa naamaka idzeenetakaita lirhio liakoliko.

Lhiehe presodali littaita kaakokani nainai nhaaha likitsienape oo koameriita katsa iinai lianhenida, ayaaha preso dapanaliko telefonteriko.

Littaita tsakha liomaka kaakonaperi kaakoape liikhette oo apaita kaakoape linako (advogado).

Nalhiotsa naaka irawa ooni nheette liñawa lhia presodali.

Lirhiotsa nadeekani Juiz irhio dzamadaa heekoapi iphomitte presoka dzaamini.

Lhiehe presodali littaita kaakopedaka liapidzani lhia kakoape likhete (advogado) nhaawakatsa nhaa dzamada, lipeedzattoa nadeekani Juiz irhio.

Pikaite nhema koameteka phia nheette pioma pianhe koaka nhaa nalhiolitsa nadzeekata pirhio

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa); Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

FAZENDO JUSTIÇA

KANAIPERI PIDZEEKATAKA

Piwapa phima!!

Nadeekadanako Juiz irhio littathakaro nheette likapakaro lhia presodali, littaitawatsa likaiteka koaka kanakairi lideenhika liomakada lhiepaka lideeninda ipoami matsiatsa, karokatsa naita lika presodapanaliko. Kadzoperi iakotti nhaa nanheri “medidas cautelares”.

Pikapa koameperika nhaaha medidas cautelares.

- Piakada pikathinakatakawa khedzapitsa ayaaha tribunal liko pikaitekaro koaka nheette koawadaka pideenhi nhaa pideenhiri.
- Ñame pattaita panhikawa nerikodape nhaaha ñame peritsa nakada panhi neeni.
- Ñame pattaita kaakokapha apaita oo apama (painomi ou roinirimi) ñameetetsa nakadaa kaako iinai pha ayaaha lidoromeka preso kapha;
- Kanakai piemaka paapanalikotsa hekoaphitte nheette deepitsakha;
- Pittaita pakawiñaka piodawa lhiehe padzekatanda matshidali imali preso kapha palaata iyo.
- Nheette nawaka nakapa phia linakhitte lhiehe neroitanida pakawanako phaipa idalhipa relógio dzodali nanhexoopa kalhekapianhiwa phia presodali; (tornozeleira).

Katsa nhaaha kanakaiperi pheepaka matsia ñamekadaa paama presoka tseenakha phia.

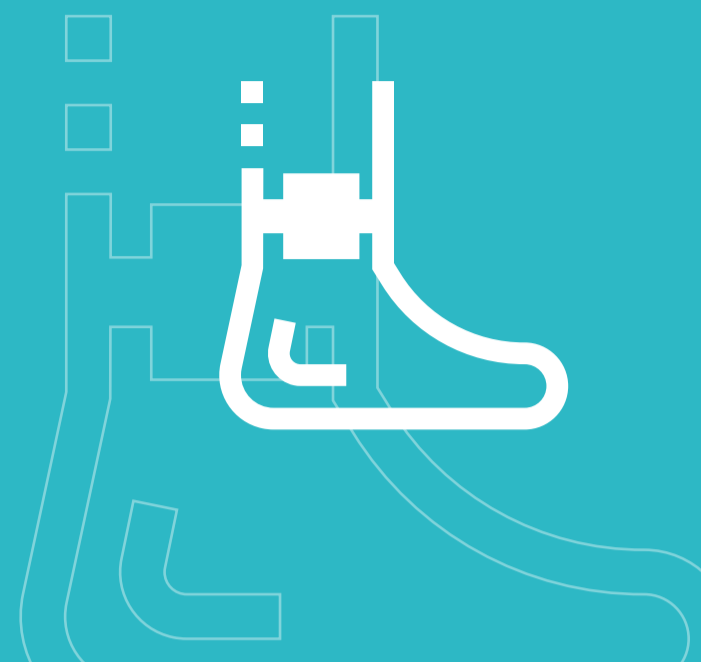

Pikaite nhema koameteka phia
nheette pioma pianhe
koaka nhaa nalhiolitsa
nadzeekata pirhio

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe
Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa);
Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

PAKAPA KARODA KALHEKA PRESO DALI

Lhia Juiz littaita linaka neroita lhiehe nakapakaroda kalheka lhianhiwa lhiehe presodali littaitakaro ñameka kanakaika liadiakawa presodapana liko.

Kapha pianhetsa nattaitaka nakapaka kalheka pianhiwa hekoapi nheette deepi tsakha liyo lhiehe naroitanda pikawanako (tornozeleira)?

Piwapa Phima! Lhiehe nakapakaroita (tornozeleira) ñame littaita dzalimekani wadee pamheepataka nhaaha napirinipe padeenhi preso kadanako ttoapha.

Pikaite nhema koameteka phia nheette pioma pianhe koaka nhaa nalhiolitsa nadzeekata pirhio

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa); Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

IDENHIKHETTI, PALATAAPANI NHEETTE IKADZEKATAAKA KHETTI

Preso phia ñame kadaana pideenhi oo pikadzekataakawa? Nhaaha ikapakaperi newikinai nako (assistencia social), nattaita watsa nakitsindaka phia.

Nhaaha idenhikaperi nheette ikapakapeka nanako nhaaha idenhikhettinai pittaita piokeetaka pidenhikalewa nainai neeni kadanako.

Ikadzekataakakhetti nakoawale nhaaha walhipapenai nheette pedaliapemi (EJA) pittaita pideenhikani pikadzekataakakawa ensino fundamental nheette ensino médio tsakha.

Neeni nhaaha pittaitanipe pioketa pipalaataniwa kadzo kadaa phiãha liakokanaa ikaite kapidzo, kadzoaha:

Palaata nalhio nhaaha malhiokaperitsa ideenhikalhe nheette pedaliapemi irhiokape 65 hamoli. Nhaaha madeenhikaperitsa koaka pedaliape nalhioni liakokanaalikhitte nattaitaka nhepaka lhiehe palaata nañhaatakada ñamekanhetsa koaka nalhioli nattaitakaro nawentaka nalhiwawa koakadaka naapidza nhaaha neenipenai.

Pikaite nhema koameteka phia nheette pioma pianhe koaka nhaa nalhiolitsa nadzeekata pirhio

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa); Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

FAZENDO JUSTIÇA

ITAPETAKHETTI

Kapha pidzaamika, littaita nanakhitte dali nhaaha iirawadatti yalakhi (dzanaka) oo nanakhitte tsakha nhaaha apadawa ikadakaperi padewanaka? Nhaaha ikapakaperi newikinai nako (Assistencia Social), nattaita watsa nakitsindataka linako phia.

Nhaaha ikapakaperi idzaamikape nako nattaita napiirika pia pittapetaakawa kheedza kalimi makoadatsa ayaaha tapeedapanalikolhe likoawalhe naapetsa neerhe nakaparo pha matsia katsa pidakiriko.

Piwapa phima!

Neeni kada pikitsinda kewedanidaro kanakai roomaka apada tapeedapana nakapakaro kaphaaka matsia katsa litawiñakawa lhiehe roenipe.

Neenikada apaita pikitsinda oo pianheniita matshidali hiwideetta liko, **kanakai watsa lirhio ikitsindatakhetti nainai nhaaha** itapetakaperi ikapakape linako lhiapepe idzaamikattika, nhaaha idenhikaperi lirikoda lhia CAPS (Centro Psicossocial-Alcool e Drogas).

Neenikada imatshikeetakada nanakhittedali ino nhaaha iirawadattinai oo apadawapha, **likhoeni pakeetaka ikitsindatakhetti** nainai nhaaha ideenikaperi lirikoda lhia CAPS AD (Centros de Atenção Psicossocial – Alcool e Drogas).

Lhia watsa iwapakaita likaite pirhio phaaka nenikatsa oo koameperika nhaa ikitsindatakhetti neeniritsa.

**Pikaite nhema koameteka phia
nheette pioma pianhe
koaka nhaa nalhiolitsa
nadzeekata pirhio**

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe
Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa);
Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

FAZENDO JUSTIÇA

PEEMAKAAWA NAKO NHEETTE IKITSINDAKHETTINAI

Kapha maatshikatsa piemakaawa liko?

Nadeekadanako nattatha nheette napaka phia, pittaita watsa piomaka pianhe matsia linakoapaninaa lhiehe piemakaawa.

Kaphaa pianhetsa? Phiome phaa newikinai neenide lipiirikanaa liko ikaitekada kanakaika peemaka matsia, palhiotsa palhioka ooni matsianhai, nheette papeeko karoda padzawa dowhenaaperi, ima kadzo ñame phatsa phepaka idzaamikattinai.

Piwapa phima!

Nhaaha newikinai yanhikape irhoanhi roaliko nalhionitsa nhaaha ikapakawape nanako nakoawaletsa nhapepe.

Nhaaha idenhikape CRAS liko Ikatsa nhaaha ikaitekawapeka palhio phaa kheenaperitsa linako liehe peema kaapani, koame pattaitaka pakawiñaka makoadaphaatsa lhiehe pemakaawa kadzo nakadzodzo nhaaha, kamarai nheette ooni tsakha.

**Pikaite nhema koameteka phia
nheette pioma pianhe
koaka nhaa nalhiolitsa
nadzeekata pirhio**

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe
Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa);
Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

FAZENDO JUSTIÇA

NAINOETAKA PHIA

Kapha pianhetsa koaka lhiehe namatsiketeetamika phaa oo nainoe tamika phaa?

Naamaka nainoetakaphia, nakhenateeta kaphia, katsa nhaana panhexoopanamatshiketeeta kaphia, ñame kadaanatsa nattaita nadeenhika kadzo.

Phia oo pikitsienaape kaphaa lidzeenakada kadzo nako (nainoetakani) ?

Nadeekadanako phia Juiz irhio likapakaro nhethe littathakaro lhimawa, kadzokadanako pikaite phiome koamekeeka naakaka pinako nheette nhepaka phia nha policianai nheette koameka nadeenhika phia atee lhiadanako nadeeka phia likalhe. Lhia watsa ikapa phaka kadzokatsa nadeenhika lipirikanaadzo, ñamekada kadzoni, lhia watsa ikaite koaka kanakairi nadeenhika pirhio.

Pikaite nhema koameteka phia
nheette pioma pianhe
koaka nhaa nalhiolitsa
nadzeekata pirhio

Pakapokoitaka pakhaa yakottirikolhe
Alfredo Feliciano Miguel Brazão (Etnia Baniwa);
Raimundo M. Benjamim (Etnia Baniwa)

FAZENDO JUSTIÇA

